

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1229721/9

בבית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד, הרב מאיר קאהן, הרב יעקב מ' שטיינהויז

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד יפעת לב ארי פרידברג)

נגד

הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד דונה ואקנין)

הנדון: דחיית בקשה למזונות ומשמורת בנסיבות ניכור הורי חמור

החלטה

בפנינו תביעה להחזקת ילדים ומזונות ילדים.

תיק זה הועבר לטיפול הרכב דנן ע"י בית הדין הגדול בהחלטתו מיום 15.7.22 ובהתאם להחלטת כבוד ראב"ד ירושלים מיום 21.7.22.

ונזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום 20.9.22:

תיק זה הועבר לטיפול הרכב דנן בעקבות החלטת בית הדין הגדול מיום 17.05.22 ונוכח פטירתו בטרם עת של עמיתנו הגאון רבי אריאל שוויצר זצ"ל, חבר ההרכב שטיפל בתיק.

בפנינו בקשה מטעם האם לפסיקת מזונות הקטינים ומדורם.

הבקשה הועברה לתגובת האב. בתגובתו, מתנגד האב נחרצות למכוס, תוך שמעלה את טענותיו הענייניות להתנגדות – "לשם הזהירות" ביניהן אף הכחשות גורפות לטענות האם, ומצרף את פסקי הדין של בית הדין קמא וכן של בית הדין הגדול, אשר שללו את חיוב האב במזונות ילדיו.

נציין את סיום החלטת בית הדין הגדול מיום 17.05.22:

לאור האמור, ומאחר שבשלב זה הניכור הינו מוחלט, ולא חל כל שינוי לטובה, למרות הסיוע המקצועי שניתן לצדדים, ביה"ד פוטר את האב ממזונות הקטינים החל מהיום. ככל ויתחדש הקשר בין האב לילדים, ביה"ד ידון שוב בבקשת האם לתשלום מזונות.

המבקשת טרחה לציין דברי בית דין קמא, דברי בית הדין הגדול, לרבות טענות שהשמיעה היא עצמה או בא כוחה בדיון שהתקיים בפניו, אך נמנעה מציטוט הוראותיה הברורות של ההחלטה שלעיל – המדברות בעד עצמן.

אכן בהחלטתו מיום 31.12.21 קבע בית הדין הגדול שהחלטת בית דין קמא לשלילת חיוב האב במזונות הקטינים תושהה עד לקיום דיון נוסף בבית הדין האזורי, שבמסגרתו תיחקר הפסיכולוגית עליזה ששון, כדברי האם בבקשתה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אך בהחלטה מאוחרת יותר, זו שמיום 17.05.22 המצוטטת מעלה – קבע בית הדין הגדול, בהתאם לנסיבות העדכניות והמשך הניכור ההורי המוחלט, כי מעתה האב פטור ממזונות הקטינים.

האם הגיעה לפנינו בידיים שאינן נקיות ובקשתה הוגשה בחוסר תום לב. בקשתה העלימה את דבר קיומה של ההחלטה המצוטטת, וביקשה לחייב את האב במזונות הקטינים, משל בית דין דנן היה ערכאת ערעור על החלטות בית הדין הגדול!

לאחר העיון בבקשה, בתגובה ובנספחיה, בית הדין מחליט כדלהלן:

- א. דוחים את בקשת האם לחיוב האב במזונות הקטינים.
- ב. מחייבים את האם (התובעת שפרטיה מעלה) בהוצאות משפט בסך 500 ש"ח לטובת אוצר המדינה בגין הגשת בקשתה שהטריחה את המערכת לחינם.
- ג. מחייבים את האם (התובעת שפרטיה מעלה) בהוצאות משפט בסך 500 ש"ח לטובת האב (הנתבע שפרטיו מעלה) בגין הוצאותיו להגשת תגובתו לבקשה.
- ד. האם תסלק את חיובה בהוצאות משפט לטובת האב לאלתר ולא יאוחר מיום 30.09.22.
- ה. ייקבע מועד לדיון בנוכחות הצדדים, במסגרתו תשמענה טענותיהם בשתי התביעות שבכותרת.
- ו. המזכירות תעביר את ההחלטה למרכז לגביית קנסות, לגביה מיידית.

וזו מהות הדיון הקבוע להיום, שיתקיים ע"פ תקנה עא לתקנות הדיון, וזאת הובהר לצדדים בפתח הדיון.

לצדדים ארבעה ילדים, בגילאי 15, 18 (בקיורב), 20, 23. הבן הקטין בגיל 15, ושמו [ז].

טוענת ב"כ האם: זו נקודה שהפסקנו עם ההרכב הקודם, במרץ 21 היה דיון, ובמאי 21, בוטלו המזונות לחלוטין. אך לא חקרו את הפסיכולוגית. עליזה ששון, ולא קבלו את טענתנו. נבקש להמשיך מאותה נקודה. לאחר שנחקר את הפסיכולוגית, זה ישליך על המזונות. יש לבחון את טענת האב לניכור הורי שבגללה הופסקו המזונות שלא כדין. הסכמנו להקפאת המזונות בתנאי שההרכב יוחלף. יש החלטה של הגדול להזמין את הפסיכולוגית לחקירה.

הוצגה החלטת בית הדין הגדול מיום 30.12.21, שם נתנה הוראה בסיכום לקיום דיון נוסף "ובו תוזמן הפסיכולוגית הגב' [ש] על אודות חוות דעתה". כן נאמר שם שעם קבלת החלטת בית הדין האזורי, יוכלו הצדדים להגיב בתוך 10 ימים.

כן בפנינו החלטת בית הדין הגדול מיום 15.7.22, שהורו למנות הרכב חדש שיטפל בעניינם של הצדדים, וכן שפסק הדין הפוטר את האב מחיובו במזונות ילדים נותר על כנו.

מוסיפה ב"כ האם: בית הדין מינה את הפסיכולוגית, אז צריך להזמין אותה לחקירה, או שבית הדין יקרא את הדו"ח שלה. בכל מקרה נבקש להזמין את הפסיכולוגית לדיון.

הומצא הדו"ח של עליזה ששון מיום 21.12.20.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ומגיבה ב"כ האם לשאלות בית הדין: היא פגשה את הצדדים 8 מפגשים בערך, עם הילדים ועם ההורים. כן היו בתיק פנינה מנס, לפני עליזה ששון. היא כתבה דו"ח, אך לא מונתה ע"י בית הדין. האב הביא אותה. כן עו"ס שרה גוזלן, מועצה אזורית בנימין, שהיא כבר נחקרה בבית הדין.

ומוסיפה ב"כ האם: באשר למזונות, היא לא מקבלת כבר מחודש מאי 21. חרף פערי השתכרות תהומיים בין הצדדים, ונוכיח שלא היה ניכור הורי, ונוצר מצב שהאב משתכר עשרות אלפי ש"ח, ואין נשיאה בנטל, כל המעמסה עליה והיא מרוויחה שכר מינימום. יש משקעים, האם מוכנה לניסיון לחידוש הקשר, והיא תשמח. הילדים כבר לא בקשר עם האב שנתיים או שנה וחצי. האב לא עשה מאמץ. הוא לא ביקש מינוי של מומחה כבר שנה וחצי ולא משלם מזונות ולא רוצה לראות את ילדיו. האם נושאת בנטל הגידול, יש לפסוק מזונות זמנים בינתיים, או החלטה שהיא תוכל לקבל הנחות. הרשויות לא נותנות לה כלום כי אין לה משמורת. אין מחלוקת שיש נתק, והשאלה מי אשם.

מגיבה ב"כ האב: מיולי 19 ועד פסק הדין היו אין ספור הליכים בקשות ודיונים בהם האב בכה וזעק כדי לראות את ילדיו. כבר בהתחלה פניתי שיש ניכור הורי ויש למגר את התופעה אך לא זכיתי למענה, ויש התדרדרות קשה של ניכור הורי. העו"ס טענה זו, והגישה שני תסקירים, וכן פנינה מנס. שתייהן אמרו שיש ניכור הורי חמור.

מגישה דו"ח פנינה מנס (ללא תאריך על גביו, כמו כן, הוא לא מופנה לבית הדין). טוענת ב"כ האב כי זה מינוי של בית הדין. טוענת שתציג את ההחלטה (ההחלטה הוצגה לאחר הדיון).

ומוסיפה ב"כ האב: כן בחודש מאי 21, קבע בית הדין, לאחר שכלו כל הקיצין, כי לא יתן לו לראות את הילדים והזמינו לו משטרה, ושני הבנים חתכו לו את הכבלים במשרד בהם הוא תיעד הגעה למשרד, הוא דווח לפסיכולוגית והיא אמרה שזו התנהלות פלילית, ואז הטיפול הופסק. ההרכב השני פגש את שני הבנים. במהלך הפגישה הבנים קללו את האב. ונכתב בפסק הדין שהיה מחזה מזעזע שני הילדים יקדו שנאה כלפי האב. כולל תנועות מאיימות של הילדים כלפי האב. החלטה מיום 10.5.21.

ומוסיפה ב"כ האב: החלטה זו מדברת בעד עצמה, ובכל פעם שגורם טען שיש ניכור הורי, האם החליטה לנטרל גורם זה, ולא ראתה את העו"ס, ובית הדין מינה את מנס ונשא בכל העלויות, וכשמנס חשבה שיש סיכוי לחדש את הקשר, היא השפיעה על הילדים ויצאו מקבוצת הווצטאפ, ונוצר משבר בין האם למנס, ואז מונתה ששון. היא לא כתבה שאין ניכור, רק שהיא לא מטפלת בניכור הורי. עליזה ששון כתבה שהיא לא מטפלת בניכור, האב שילם 40 אלף ש"ח לשם כך. הוא אב שכול ל 4 ילדים. ולאחר ההחלטה, היא בקשה לפסול את ההרכב. הרסו לאב את החיים. תשלומי מזונות בסך 1300 ש"ח זה לא העניין, אחד עוד חודשיים בן 18, באשר לטענה לפער השתכרות, היא רכשה את דירת המגורים לפי שווי של 3 מיליון, והיא גרה שם כשהוא שילם את המשכנתא. יש לה הכנסות רבות. גם אם היה סיכוי לאב לראות את הילדים, המשרד שלו היה מעל דירת המגורים, והילדים והיא הזמינו לו משטרה. ניתנו לה החלטות של בית המשפט להחזיר את החשמל וזה לא בוצע. ניתנה החלטה שהוא יפנה את המשרד, ולא יכל להגיע בגלל הילדים ולא היו מצלמות, ושלה את אמא שלו עם חבר משותף, ואמא שלו אושפזה, כי האם והנכד תקפו אותה על גבול לרצוח אותה, ויש תיק כנגדם בפרקליטות וצפוי להיות מוגש כתב אישום. לפני הבר מצווה אני פניתי לבית הדין כבר לקנות לבן טלית ותפילין, והוא זכה לחוסר מענה. וקיבל מסר שהם יזרקו זאת. קרוב ל 4 שנים שהאב לא רואה את ילדיו ולא שומע מהם. הם היו כל עולמו וכן להיפך. יש הודעות רבות באשר לכך. עד ליולי 2019,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

שאו החלה לנקוט בהליכים משפטיים. שאז נהיו עוינים כלפיו. נבקש לחקור את ששון, אך היא לא מעלה ולא מורידה מהחלטת בית הדין שנתנה על בסיס עובדות.

מעשה האזין בית הדין לעמדת שני ההורים עצמם.

האם טוענת: כל ה 20 שנה של נישואין עברנו דיקטטורה בבית, הכול לפי האב, ניתק אותנו מהמשפחה שלו ושלי. המשפחה שלי לא היו בחתונה שלנו כי לא היה להם כסף לשלם, האב לא הסכים שהם יבואו. אלימות נפשית, מילולית ופיזית, והייתה לו הרחקה ומעצר. השפיל את הילדים, לא הייתה לו אהבה עם הילדים, אני גידלתי את הילדים. בארבע השנים האחרונות, נפרדנו, ניסיתי ליצור מפגש עם הילדים, והוא ניצל זאת לספר להם סיפורים וביקש מהם להקליט אותי ולצלם אותי, וחלק התבקשו להעביר לו דו"ח יומי. הוא אמר לילדים שאם לא יעשו מה שמבקש, הוא ייקח להם הכול. והוא ניתק להם מים, חשמל ואינטרנט. הוא היה גר בבית, והיה גר מעלינו, הגיע לשם עם פועלים וחברים, גרנו בפחד עד שעזב את הבית, הוא עישן שם סמים. אין לו קשר עם הילדים, כי הוא איים עליהם, וכן היו המון השפלות. הילדים מרגישים נטושים, הם יודעים שהאב לא רוצה אותם. הילדים לא רוצים קשר עם האב אחרי מה שעברו.

בשלב זה האב ביקש לצאת מהאולם, משום שהיה בסערת רגשות.

ומוסיפה האם: אין לי בעיה שיהיה לילדים קשר עם האב, זו החלטה שלהם ושל האב, אף פעם לא הייתה לי בעיה עם זה. באשר לתסקירים, של שרה גוזלן, וזה תואם לפנינה מנס, מנס נתנה עדות שקר. זה לא היה מינוי של בית הדין. מה שרשמה גוזלן, זה בגלל הקשר שלה עם מנס, מעולם לא עשיתי ניכור הורי. שיתפתי פעולה עם המומחיות. הילדים לא היו מסוגלים. אם האב ירצה קשר אתם, בשמחה, הלואי שהוא ירצה. הוא לא ניסה לעשות קשר עם הילדים. לפני שנה אבי האב הזמין אותנו, ואמרו לבת מילים קשות. האב תבע את הבת. כשהוא גר למעלה, הוא חתך לנו את הדוד. הוא צילם אותנו כל הזמן, לא הייתה פרטיות. הוא עקר מזגנים וחתך חוטים כשהוא עזב את הבית. עברנו התעללות, ולכן לא ניתן להאשים את הילדים.

ומגיבה לשאלת בית הדין באשר לחידוש הקשר בין האב לילדים: שהאב יתקשר אליהם. אין לי פתרון, לא יודעת, אין לי כסף לטיפולים או למפגשים. אין לי מה להציע. אין לי כסף לטיפול משפחתי. אני בים של חובות. אני מבינה שחשוב שלילדים יהיה אבא, הילדים לא מאמינים שזה יכול לקרות אתו, הזיכרון הוא של כעס ופחד.

האב מגיב: במשך 19 שנה לא רבנו אפילו פעם אחת, אך השתבש בה, עשינו טיפול, ניסיתי שנתיים לעשות שלום, והבאנו מגשרת, והיא ביקשה לקבל הרבה, ואמרה שזה בשביל הילדים, חתמנו הסכם גירושין, והלכנו לאשר אותו. לקחתי את הילדים לבית מלון בטבריה לפני אישור ההסכם. לא הייתי מאפשר לילדים לנהוג מול האם כפי שהיא נהנה אתם אלי. ואז האישה ביטלה את הסכם, לקחה כסף ופוצצה הכול. מאז היא מנסה למחוק אותי. אני תמיד אמרתי להם שאמא זה לפני הכול. אני גר בג' ושמה אות קיין, ושמו קרטון במכולת שיתרמו לה. יש לה רכב חדש. יש להם וילה של 400 מטר בנוי. השפילה אותי כל הזמן. לקחנו מטפלת, אמרתי לבן שנשב ונדבר בארבעה עיניים, והוא אמר שעד שלא ייגמר, הוא לא ישב אתי. הילדים רצו להיפגש עם הבני דודים והאם מחקה אותם מהקבוצה. הכול מוכת. ניסיתי לפנות לילדים שלי, פתחתי קבוצה, וכל הזמן כתבתי אף שלא התייחסו. אך כשבטלתי את הקופ"ח, קבלתי מכתבי נאצה מהילדים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האם מגיבה: התברר שהאב הוציא את הילד מהכרטיס של הקופ"ח, הילד שמע, וסגרתי זאת מול המזכירה. הם יצאו מהקבוצה שנסע אתם בכעס ועצבים.

האב ממשיך: מאז יצאו מהקבוצה, וזה לא הצליח, ואז התברר שהאם משתפת את הילדים בפן המשפטי וזה לוקח אותם אחורה.

האם מגיבה: הילדים לא ידעו כלום מההליך המשפטי.

האב ממשיך: אמרה לי מנס "תן זמן", רשמתי שאני מתגעגע, והילדה רשמה לי שאני מתעלל בהם. למה אני צריך כדורים פסיכיאטרים. ואמרתי לילדים שהם רוצחים אותי כבר שנתיים וחצי. האם רשמה בפייסבוק שמגיע לי שאני לא רואה את הילדים.

ומגיב לשאלת בית הדין מה מציע לשם חידוש הקשר: הלואי שיהיה לי פתרון, לא ידעתי שהוא התגייס. הגדולים עובדים עבור האם. האם לקחה את הגדולה להגיש עלי תלונה שאני מטריד.

עד כאן עיקרי טענות הצדדים ההדיות.

תיאור הדוחות המקצועיים שכבר הוגשו לתיק עד כה

ובכן, הצדדים הופנו ע"י בית הדין לטיפול דיאדי אצל המטפלת הגב' פנינה מנס (מ), כאמור בהחלטת בית הדין מיום 19.1.20 (החלטה שהוצגה לבית הדין ע"י ב"כ האב לאחר הדיון).

ונזכיר ציטוטים נבחרים מהאמור בדו"ח פנינה מנס (דו"ח ללא תאריך):

* בחודש ינואר 2020 פנה אלי [ש'] בבקשה לקיים טיפול דיאדי עם ילדיו, בעקבות נתק של 7 חודשים בינו לבנים.

* בשלב זה הצעתי ל[ש'] לפתוח קבוצה וואצאפ לו ולשלושת הבנים. זאת, על מנת שיוכלו העביר מסרים ולבסס תקשורת ללא תלות במפגשים עימי.

* בפועל [ש'] היה פעיל בקבוצה זו, והבנים היו פסיביים בהתקשרות. אחרי פחות מחודש הם בחרו לצאת מהקבוצה.

* הפגישה הסתיימה בלי הבנה אם יהיה המשך לתהליך. בסופו של דבר, כשראיתי שלא ניתן יהיה לקיים פגישות נוספות כיוון שהבנים סרבו להיות בקשר עם אביהם הודעתי להורים שהתהליך הטיפולי הסתיים.

* אני סבורה כי הבנים בבית, היו חשופים לקונפליקט, בין אם מדעת ובין שלא מדעת. אי לכך, בחרו להזדהות עם אימם. בשל הקושי להחזיק את המורכבות של הקשר בין ההורים, הם בחרו צד באופן ברור, תוך צמצום עד מחיקה של הקשר עם האב.

* הספרות המקצועית בתחום ניכור ההורי (Gardner, d. 2002) מאפיינת תופעה זו באופן הבא [...]

* לצערי הנזק שעלות להיגרם לילדים כתוצאה מנתק זה הוא עצום.

* אובדן ההורה כחלק מתסמונת הניכור ההורי קשה לעיתים ממוות.

* כולי תקווה, כי ביום מן הימים יתחדש הקשר בין האב לארבעת ילדיו. לשם כך, עליהם להתנתק מהקונפליקט שבין ההורים ולהתמקד בצרכיהם ההתפתחותיים והרגשיים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כך שמהאמור בדו"ח של המטפלת מנס, הילדים מזדהים עם האם, ולא רוצים בקשר עם האב. כן מדברת על ניכור הורי.

כן נתאר את שני תסקירי עו"ס הרווחה שהוגשו לתיק.

בתסקיר (ראשון) של עו"ס הרווחה הגב' גוזלנד מיום 21.4.20 נרשם כי ישנה מערכת יחסים מורכבת בין הילדים לאב, והמלצה להפניית המשפחה לטיפול, עם דגש על טיפול "בניכור הורי" (תמצית התסקיר "על רגל אחת").

בתסקיר (שני) של עו"ס הרווחה הגב' גוזלנד מיום 25.6.20 נרשם כי האב התגייס לטיפול באופן מידי, מתוך רצון אמיתי וכנה לחדש את הקשר עם ילדיו, ותוך אמירה כי "אנו עדים לתהליך של ניכור הורי של הילדים כלפי אביהם", וכי "הילדים נאלצו, בחוויה שלהם, לבחור צד, ובכך למחוק את האב", ותוך המלצה לטיפול לשני ההורים, "ועל האם לעבור תהליך בנוגע ליכולתה לאפשר את הקשר בין האב לילדים, לטובת הילדים".

כן נזכיר ציטוטים נבחרים מהאמור בדו"ח המטפלת עליזה ששון מיום 21.12.20:

* האם קבלה על עצמה את ההנחיות ואת ההתחייבויות והשתתפה באופן מלא בתהליך הטיפול. הילדים שיתפו פעולה באופן מלא עם התהליך שהחל ובתמיכה מלאה של האם. הם גילו רצון לחידוש הקשר, אך הביעו זהירות וחדשנות רבה. בהדרגה, במהלך ההיכרות בינינו הם פיתחו אמון ובטחון שאוביל את התהליך באופן זהיר, אשר יגן עליהם מפני אכזבה וכאב נוספים לאלה שחוו עד כה. האב, לעומת זאת, מחד הציג את חידוש הקשר עם ילדיו כדבר החשוב לו בעולם, מאידך, במקביל המשיך כאמור, למרות התחייבותו שלא לעשות זאת, לפנות אל בית הדין בטענות לגבי ניכור הורי וקשירתן להפחתת המזונות. זאת, למרות שכאמור הובהר לו שמדובר בתהליך טיפולי ארוך, ולא ניתן להעריך את תוצאותיו אחרי שבועות אחדים של טיפול.

* מאז ועוד לפני שהופנו ההורים אלי נמצאת האם בטיפול פרטני רציף משמעותי ע"י מטפלת נפרדת אשר מיטיב אתה ועם ילדיה. האב לעומת זאת, לא פנה לטיפול לעצמו למרות שציינתי בפניו פעמים אחדות את ההכרח בטיפול פרטני ע"י מטפל אחר ממני. כמו כן, מאז ה-1.12 הוא לא נענה באופן ממשי להזמנתי להיפגש עימי ולהמשיך את התהליך הטיפולי באמצעותי לחידוש הקשר עם ילדיו.

* עצוב הדבר שהאב למעשה פועל באופן שמחבל בתהליך הטיפול ובתוצאות שהוא עצמו מצהיר שמייחל להן בכל מאודו. להתרשמותי, בשלב זה האב אינו פועל באופן ברור וחד משמעי כדי לשתף פעולה עם הטיפול לחידוש הקשר עם ילדיו.

* לאור זאת אני נאלצת להשיב את המינוי אל בית הדין.

* מומלץ שהילדים ילוו בהקדם בטיפול רגשי שיסייע להם להתמודד עם המצוקה והלחצים הרבים אשר פועלים עליהם מבפנים ומבחוץ.

כך שלטענת הפסיכולוגית עליזה ששון, האב לא קידם את הטיפול אצלה, אף שהאם כן נהגה כן.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דיון והכרעה לאור הדיון שהתקיים היום

בפנינו היום, האב מלין על ניכור הורי חמור מצד האם וכן מביע רצון לקשר עם ילדיו, ומאידך האם טוענת שחוסר הקשר בין הילדים לאב הוא באשמת האב, כאמור מעלה. האם מבקשת פסיקת מזונות זמניים וכן קביעה שהילדים במשמורת האם, כדי שתוכל לקבל הטבות. לא נשמעה בדיון הסכמת האב לכך.

למעשה, לאור כל האמור, בית הדין לא מוצא מקום לחידוש פסיקת המזונות, ונבאר קביעה זו.

ראשית, בשתי החלטות שונות, בית הדין הגדול פטר את האב בשלב זה ממזונות ילדיו.

ראשית נזכיר האמור בסיומה של החלטת בית הדין הגדול מיום 17.5.22:

לאור האמור, ומאחר שבשלב זה הניכור הינו מוחלט, ולא חל כל שינוי לטובה, למרות הסיוע המקצועי שניתן לצדדים, ביה"ד פוטר את האב ממזונות הקטינים החל מהיום. ככל ויתחדש הקשר בין האב לילדים, ביה"ד ידון שוב בבקשת האם לתשלום מזונות.

כן נזכיר כי אף בהחלטת בית הדין הגדול מיום 15.7.22 נרשם כי ימונה הרכב חדש לטפל בתיק וכן כי "בשלב זה מבטל את הצו לעיכוב ביצוע שהוצא על ידנו, ופסק הדין של בית דין קמא הפוטר את האב מחיובו במזונות ילדים, נותר על כנו".

כך שבית הדין הגדול כבר קבע בשתי החלטות שונות כי בשלב זה, אין מקום לחידוש מזונות הילדים.

כן נזכיר אף האמור בהחלטת בית הדין מיום 10.5.21:

נקבעה פגישה בין האב לילדים בנוכחות הרב הגר לבדיקת האפשרויות לחידוש הקשר ביניהם. במועד הופיעו הילדים והאב בלשכת הדיינים בנוכחות הרב הגר.

הרב הגר: לעיני התרחש מחזה מזעזע ביותר, חריג בעוצמתו. כשעיניהם של הילדים יוקדו שנאה תהומית לאביהם, הם פתחו עליו בצרחות וצווחות משונות בעזות ובחוצפה בלתי נתפסים, כולל תנועות מאיימות ומפחידות של הילדים כלפי האב.

בפגישת הילדים עם ביה"ד בתאריך 11/3/21 ניסו הילדים להסביר לביה"ד את הסיבה לניתוקם מהאב בכך שהם "מפחדים" ממנו. גם בפגישה זו נאמרו מילים כאלה.

לצערי, השתכנעתי מעל לכל ספק כי ההיפך הוא הנכון. הילדים כלל לא מפחדים מהאב. האב הוא זה שמפחד מהילדים.

למרות שאלות חוזרות ונשנות של האב ושל ביה"ד לילדים, לא העלו הילדים ולו טענה סבירה אחת על התנהגות לא מותאמת של האב. לשאלת האב הודו הילדים כי האב לא הפעיל כל אלימות כלפיהם. הילדים מטילים על האב רק את האשמה על כך שאין להם רווחה כלכלית. ראוי להעיר כי טענה מעין זו, יש להניח שנשמעה באוזניהם מפי האם.

האב פונה לילדיו ברכות ובאהבה ומנסה לשכנעם באהבתו אליהם. בוכה ומתחנן לפניהם. דבריו נופלים על אוזניים אטומות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בעמדי מול הסיטואציה האיומה ראיתי לפני "אב שכול" מכל ילדיו, לא פחות ואולי יותר. ראיתי אותו ברגעיו הנוראיים בהם הוא חווה "שואה". ליבי שתת דם ולא מצאתי מילות של ניחום לאב האומלל.

בעקבות המלחמה הנוראה "העקובה מדם" נגד אביהם מולידם רכשו הילדים נורמות של התנהגות אלימה עד כדי טירוף וזוועה, התנהגות שאין לה הצדקה בשום מקרה, במיוחד כשזה מופנה לאב אוהב שגם לדברי הילדים לא היה אלים כלפיהם מעולם והיווה להם תמיכה.

התרשמות כבוד הרב הגר תואמת לחור"ד מקצועיות של המטפלת פנינה מנס ושל העו"ס הגב' שרה גוזלנד שהגדירו זה מכבר כי קיים ניכור הורי על כל השלכותיו החמורות בגרימת הפרעות להתפתחותם התקינה ובריאותם הנפשית של הילדים.

אך בעוד שבעת הגשת התסקירים עדיין פיעמה תקוה לתיקון ולהשבת לב בנים לאביהם, תקוה שהביאה את ביה"ד להורות על המשך הטלת חיוב מזונות עבור הילדים. הוראת בית הדין להמשיך בתשלום המזונות באה מתוך הבנה שאנו נמצאים בעיצומו של תהליך שבסופו יתחדש הקשר של הילדים עם האב על כן על האב להמתין בסבלנות עד שיושגו התוצאות הרצויות.

עתה, לאור הפגישה הקשה מתברר שכמעט אפסה כל תקוה ולאחר שהתברר שהילדים מחקו לגמרי את האב מחייהם, המשך תשלום האב מזונות יש בו אך ורק להביא לתוצאות הפוכות ולנוק חינוכי ואישיותי חמור לילדים כשהם לומדים להתנהג בכפיות טובה.

אין ספק שלעוצמת השנאה החולנית והלא נתפסת של הילדים כלפי האב, אחראי גם ההורה המשמורן האחראי על שלום נפשם של הילדים. במקרה זה, זאת - האם. אין ספק שגיבוש עמדתם מושפעת מהאם כלשון הגמרא (סוכה נו): שותא דינוקא או דאבוה או דאימיה. גם אם קשה לקבוע את חלקה בניכור ההורי אולם אין ספק שכהורה משמורן בכוחה לחדש את הקשר.

דיון והכרעה

[...]

ביחס לאם המשמורנית, ברור שאין בידה לתבוע עזרה במזונות, בה בעת שאינה מסייעת לחידוש הקשר של הילדים עם האב כהחלטות ביה"ד, וזאת בלשון המעטה. כפי שנכתב לעיל, טענות כנגד האב על המצב הכלכלי רעוע אינן נולדות בחלל ריק, וילדים אינם מודעים לנושא זה, ובוודאי לא מטילים האשם על צד מסוים, מבלי שיהיה מי שילעיט אותם בטענות בנושאים אלה.

בהקשר זה יש לציין שביה"ד התרשם ברורות במהלך ניהול התיק, כי לאם יד ורגל בניכור הקטינים כלפי האב. די לציין בהקשר לכך את דברי העו"ס גב' גוזלנד בדיון האחרון כי ניסיונה לחדש את הקשר של האב והילדים דרך הוואטס-אפ כשל, לאחר מחלוקת בין ההורים על אודות תשלום שלדעת האם היה אמור להתקבל מאת האב. האם אף טרחה להקליט את העו"סית שמונתה לטיפול בניכור ההורי מתחילת הקשר עמה, דבר המלמד כי האם מלכתחילה התייחסה לטיפול כנדון לכישלון, ו"צפתה את פני העתיד" באוספה "חומר" כנגד העו"ס לצורך הדיון שיתקיים לאחר כשלון הטיפול.

לאור האמור, ומאחר שבשלב זה הניכור הינו מוחלט, ולא חל כל שינוי לטובה, למרות הסיוע המקצועי שניתן לצדדים, ביה"ד פוטר את האב

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ממזונות הקטינים החל מהיום. ככל ויתחדש הקשר בין האב לילדים, ביה"ד ידון שוב בבקשת האם לתשלום מזונות.

כך שהסיקו שלשה דיינים, שהכירו את התיק, תוך תיאור עובדתי קשה מנשוא, שאין מקום לחדש את חיוב האב במזונות הילדים, מחשש כבד לניכור הורי חמור. וכמובן שלא נוכל להתעלם מכך.

בנוסף לכל זאת, בדיון שהתקיים היום, בית הדין שאל את האם לדעתה בעניין חידוש הקשר בין האב לילדים, וכך השיבה האם, כמצוטט מעלה:

הילדים לא רוצים קשר עם האב אחרי מה שעברו [...] שהאב יתקשר אליהם. אין לי פתרון, לא יודעת, אין לי כסף לטיפול או למפגשים. אין לי מה להציע. אין לי כסף לטיפול משפחתי. אני בים של חובות. אני מבינה שחשוב לילדים יהיה אבא, הילדים לא מאמינים שזה יכול לקרות אתו, הזיכרון הוא של כעס ופחד.

כך שהאם עצמה מתארת מצב בו הילדים לא חפצים בקשר עם האב, וכן לא נראה שהיא מוכנה להתגייס כדי לשפר מצב זה, מלבד אמירתה שאין לה פתרון ואין לה כסף לשלם כדי להתגייס לשם כך. בית הדין התרשם כי חידוש הקשר בין האב לילדים לא נמצא בראש סדר העדיפויות של האם.

לכך נצרף את חו"ד עו"ס הרווחה ושל המטפלת פנינה מנס המתוארות מעלה בהרחבה באשר לניכור ההורי הקיים במשפחה זו כנגד האב.

לאור כל האמור, בקשת האם לפסיקת מזונות זמניים נדחית, שהרי כמקובל בפסיקה, אין הצדקה לתשלום מזונות ילדים להם או לאימם, כשהם או היא מונעים קשר בין הילדים לאביהם.

כן בקשת האם למשמורת זמנית נדחית, שהרי ככל וקיים חשש כבד לניכור הורי, אין לתת החלטה שכזו, העלולה להנציח עוד את המצב הקשה של ניתוק קשר בין האב לילדיו.

ברם, נזכיר כי בהחלטת בית הדין הגדול מיום 30.12.21, ניתנה הוראה בסיכום, לקיום דיון נוסף "ובו תוזמן הפסיכולוגית הגב' ששון על אודות חוות דעתה". כן נאמר שם שעם קבלת החלטת בית הדין האזורי, יוכלו הצדדים להגיב בתוך 10 ימים. לאחר מכן ניתנו החלטות נוספות מאת בית הדין הגדול. בית הדין לא יודע האם הנחיה זו לזימון הפסיכולוגית עדיין בתוקפה, אך אין לנו כל הנחיה אחרת המבטלת הוראה זו (במידה ויפנה מי מהצדדים לבית הדין הגדול, ותתקבל הנחיה אחרת, בית הדין יפעל לפיה).

למעשה, אף אם תיחקר הפסיכולוגית הגב' ששון, ספק רב האם הדבר יקדם את התיק, שהרי לטענתה (כמתואר לעיל) הטיפול הופסק מהעדר שיתוף פעולה של האב עמה, ואין כאן חו"ד עניינית בסוגיה לגופה, ואף ישנן חוות דעת ענייניות נוספות בתיק כרשום מעלה. ברם, חובה עלינו לקיים את החלטת בית הדין הגדול (ככל והיא עדיין בתוקפה), וכך ננהג.

משכך, ייקבע דיון נוסף, אליו תוזמן אף הגב' עליזה ששון לחקירתה על ידי הצדדים, בבקשת האם.

באשר לצד המעשי לחידוש הקשר – וזה העיקר – יש לבחון את הצעדים שעדיין ניתן לנקוט בהם לאור כל המהלכים שכבר ננקטו לפנינו. למעשה, לצדדים רק קטין אחד (ילד אחר כבר קרוב לגיל 18), ואף קטין זה הוא כבר בגיל 15, ודעתו מגובשת, ולצערנו, היא כנגד האב. כך שספק רב האם יש מקום לטיפול נוסף, וכל שכן כשלא נצפה שהאם מוכנה להתגייס לטובת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

טיפול זה, כרשום מעלה. בשלב זה לא תינתן הוראה באשר לכך, ברם, אם למי מההורים תהא הצעה כנה באשר לכך, בית הדין ישמח לשמוע אותה.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום י"ז בטבת התשפ"ג (10/01/2023).

הרב יעקב מ' שטיינהויז

הרב מאיר קאהן

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה